

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

#### 5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษา บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายหลังปี พ.ศ. 2537 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษารoles บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

2. เพื่อศึกษาอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกำนันผู้ใหญ่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล

3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยทำการศึกษาจากปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยการสัมภาษณ์แบบรวมกลุ่ม (Focus Group Interview : FGI) ซึ่งสมาชิกภายในกลุ่มจะนั่งล้อมเป็นวงกลมเพื่อถก วิเคราะห์ปัญหา และระดมความคิดร่วมกัน ในแต่ละคำถามที่ผู้วิจัยสอบถาม ซึ่งสามารถสรุปประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยนั้น สามารถจำแนกได้ 4 หัวข้อหลักคือ

1. บทบาทในฐานะผู้นำในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- กำนันผู้ใหญ่บ้านควรศึกษาให้เข้าใจอย่างชัดเจนถึงอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามที่กฎหมายกำหนด

- กำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องมีความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนว่ามีขอบเขตเพียงใด

- เสริมสร้างความเข้าใจและจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่

- สามารถลงไปประชาชนและส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการทำงาน

## 2. บทบาทในฐานะผู้ปฏิบัติงาน

- หาข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ในเขตพื้นที่ตลอดเวลา
- รู้สภาพพื้นที่ภูมิประเทศ คน ปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาในพื้นที่
- วางระบบติดต่อสื่อสารให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์
- วางแผนเตรียมพร้อมแก้ปัญหาได้อย่างฉับพลัน

## 3. บทบาทในฐานะผู้สนับสนุนและประสานงาน

- อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรมในการรักษาความสงบเรียบร้อย
- ประสานงานกับส่วนราชการที่ประจำในท้องที่ กำนันผู้ใหญ่บ้านข้างเคียงที่มีพื้นที่ติดต่อกัน

## 4. บทบาทในฐานะผู้บริหารตำบลหมู่บ้าน

- สามารถจัดทำแผนป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในตำบลหมู่บ้าน
- จัดให้มีศูนย์รักษาความสงบเรียบร้อยในระดับตำบลหมู่บ้านเฉพาะกิจเพื่อป้องกันแก้ไขปัญา
- ควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินงานในแต่ละเรื่องให้บรรลุวัตถุประสงค์เป็นไปตามกฎหมาย

อย่างไรก็ดี ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในระดับตำบลหมู่บ้าน ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกผู้นำ การประสานงานและความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่เป็นประการสำคัญ ดังนั้น จึงควรเร่งรัดดำเนินการและประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ประชาชนได้ตื่นตัว และหันมาให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบลหมู่บ้าน รวมทั้งควรมีการจัดฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้านตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงบทบาทที่ตนมีอยู่ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง และเต็มความสามารถ

### สภาพปัญหาด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในระดับตำบลหมู่บ้านในปัจจุบัน

1. ปัญหาด้านโจรผู้ร้าย

2. ปัญหาเกี่ยวกับอบายมุขที่สำคัญได้แก่ บ่อนการพนัน การพนันสลากกินรวบ นำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรมประเภทต่างๆ

3. ปัญหาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การเสพและจำหน่าย

4. ปัญหาโจรกรรมสัตว์พาหนะและเครื่องมือในการเกษตร

5. ปัญหาการลักลอบทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

6. ปัญหาเกี่ยวกับอาวุธสงคราม และการใช้อาวุธดังกล่าวประกอบอาชญากรรม

7. ปัญหาโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์

ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัญหาด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในระดับตำบลหมู่บ้านในปัจจุบันเป็นอำนาจหน้าที่ในทางอาญา แม้ว่าจะเบียดปฏิบัติของส่วนกลางจะมอบหมายอำนาจการสืบสวนคดีอาญาให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของกรมการปกครองรับผิดชอบ แต่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ยังต้องเกี่ยวข้องรับผิดชอบเกี่ยวกับความผิดอาญาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในตำบลหมู่บ้านเสมอ นอกจากนั้นการสืบสวนคดีอาญาซึ่งเกิดขึ้นในส่วนภูมิภาคจะไม่ได้ผลถ้าขาดความร่วมมือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

### อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกำนันผู้ใหญ่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีฐานะและอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นๆ ที่มีอยู่แล้ว คือ เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังจะเห็นได้ว่า ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ซึ่งล้วนเป็นหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการด้านการสาธารณสุขภายในตำบล หมู่บ้าน ให้มีครบถ้วน และถูกหลักอนามัย รวมทั้งการจัดการส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพ จัดหาอาชีพ การรวมกลุ่ม และการจัดกิจกรรมนันทนาการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจในตำบล หมู่บ้าน กิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์ต่างๆ

ในขณะที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2536 ได้กำหนดหน้าที่หลักของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไว้คือ การปกครองท้องที่ ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบล และหมู่บ้าน การป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดอาญา รวมถึงการดูแลทุกข์ สุข ให้ความช่วยเหลือราษฎร การตรวจตราคนแปลกหน้าเข้ามาในท้องที่ และการดูแลทรัพย์สินอันเป็นสาธารณประโยชน์

### บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านกับการทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะมีบทบาทสำคัญ 2 บทบาท ในเวลาเดียวกันคือ ผู้แทนของรัฐในท้องถิ่นที่ทำหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและถ่ายทอดนโยบายของรัฐบาลไปสู่ประชาชนในพื้นที่ ส่วนอีกบทบาทหนึ่งก็คือ การเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับ ทั้งจากประชาชนและประชาสังคมในพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นตัวจักรสำคัญในการเชื่อมโยงประชามในพื้นที่จะสามารถรับบริการสาธารณะ จากรัฐและองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนสนับสนุนการทำงานของหน่วยราชการทั้งส่วนท้องถิ่นและอื่นๆ ให้ดำเนินงานได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์แก่คนในพื้นที่ รวมทั้งร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมให้ประชาชนเกิดศักยภาพในการช่วยเหลืองานส่วนรวม และร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ ที่สำคัญ คือ

1. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกับ อบต. ให้การส่งเสริมและสนับสนุนประชาสังคมท้องถิ่นเกิดจิตสำนึก เพื่อส่วนรวมและร่วมพัฒนาชุมชน หมู่บ้าน และตำบลของตนเอง รวมถึงการสร้างความรู้สึกสามัคคี และความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างอบต.และหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐกับประชาชน รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนให้การสนับสนุนการบริหารงานของ อบต.
2. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ส่งเสริมประชาสังคมเข้าร่วมในการบริหารจัดการของ อบต. ในกิจการต่างๆ ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้นำประชาสังคมในพื้นที่ ที่จะร่วมกันส่งเสริมการปฏิบัติงานของ อบต.
4. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้นำประชาสังคมในพื้นที่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น
5. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้กระตุ้นร่วมกับ อบต. ให้ประชาสังคมตื่นตัว รวมกลุ่มพัฒนาตนเอง พัฒนาท้องถิ่น

### ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

1. ความเป็นญาติพี่น้องในชุมชนหมู่บ้าน ตำบล
2. ความรู้ความสามารถของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
3. สิทธิประโยชน์ค่าตอบแทน
4. ความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
5. การมีบุญคุณต่อกันมาก่อน
6. อุดมการณ์

## 5.2 อภิปรายผล

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) สถาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 ที่มีขึ้นมา พ.ร.บ.เปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ที่มีขึ้น ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่เข้าใจว่าอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทั้งสององค์กรนี้ซ้ำซ้อนกัน และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ถูกถูกรอนไปเป็นอย่างมาก แต่ที่จริงแล้วบทบาทหน้าที่ดังกล่าวมิได้ลดน้อยลงไป ทั้งนี้จะเห็นว่า สถานภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสถานภาพของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน นั้นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง อบต. นั้นมีสถานภาพเป็นรัฐบาลท้องถิ่น มีอำนาจตามมาตรา 67 แห่ง พ.ร.บ.สถาตำบล ซึ่งเป็นหน้าที่ที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นทั้งหมด ไม่มีกำหนดให้สมาชิกสภาและสมาชิกสภาตำบลมีหน้าที่ที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยอยู่เลย แต่ พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ มาตรา 27 บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

อย่างไรก็ตามจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่สังคมเจริญขึ้น การติดต่อสื่อสารง่ายดายขึ้น ปัญหาอาชญากรรมต่างๆ จึงเพิ่มมากขึ้นตามมา ขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถเข้าถึงชุมชนหมู่บ้าน ตำบล ได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ละเลยอำนาจหน้าที่ในด้านการปกครองท้องที่ซึ่งได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในตำบล หมู่บ้าน การป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดอาญา รวมถึงการดูแลทุกข์ สุข ให้ความช่วยเหลือราษฎร การตรวจตราคนแปลกหน้าเข้ามาในท้องที่ และการดูแลทรัพย์สินอันเป็นสาธารณประโยชน์ โดยผลกระทบเหล่านี้ไปให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่า โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกลับหันไปให้ความสนใจด้านการพัฒนาท้องถิ่น เพราะได้งบประมาณมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ทราบถึงงบประมาณในการพัฒนาท้องที่ จึงมุ่งเสนอโครงการต่างๆ ที่จะทำในท้องที่ของตน เพื่อจะได้เงินงบประมาณที่เหลือส่วนหนึ่งมาใช้ เนื่องจากผลตอบแทนและสวัสดิการที่ได้จากการเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นั้นไม่เพียงพอต่อการครองชีพในสภาพการณ์ปัจจุบัน

ซึ่งแท้จริงแล้วหน้าที่ในการพัฒนาตำบล หมู่บ้านนั้น ควรจะเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพราะเป็นหน้าที่หลัก และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรทำหน้าที่ในการปกครองท้องที่ โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบล หมู่บ้าน ตรวจตราดูแลทุกข์ สุข ให้ความช่วยเหลือราษฎรในหมู่บ้าน และการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองด้วย โดย พ.ร.บ.ลักษณะ ปกครองท้องที่ มาตรา 27 บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มี



อำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ด้วยเหตุผลนี้เอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงกลายเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(10) ซึ่งบัญญัติว่า “การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งการกระทำความผิด

ดังนั้นการที่จะทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เข้าใจถึงบทบาท อำนาจ หน้าที่ ในการป้องกันรักษาความสงบเรียบร้อยอย่างถ่องแท้ นั้น จะต้องมีการฝึกอบรมทบทวน (Retraining) อยู่อย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เข้าใจถ่องแท้ถึงอำนาจหน้าที่ของตัวเองโดยละเอียด ซึ่งจะทำได้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจ และเข้าใจได้อย่างถูกต้องว่า บทบาท อำนาจหน้าที่ของตน ไม่ได้ถูกลิดรอนไป เนื่องด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงานแยกกันอย่างชัดเจน ไม่ได้มีความซ้ำซ้อนกันแต่อย่างใด โดยฝ่ายหนึ่งคือองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และอีกฝ่ายหนึ่งคือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเอง มีหน้าที่ในการปกครอง ป้องกันดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในตำบล หมู่บ้าน รวมทั้งควรมีการเพิ่มสิทธิประโยชน์ค่าตอบแทน และสวัสดิการแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อไม่ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องไปประกอบอาชีพอื่น สามารถอุทิศเวลาให้กับทางราชการได้อย่างเต็มที่อีกด้วย

### 5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรแก้ไขการได้มาของตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเสียใหม่ ในสมัยก่อนใช้วิธีให้นายอำเภอเข้าไปในหมู่บ้าน เรียกหัวหน้าครอบครัว หรือหัวหน้าครัวเรือนไปประชุมที่วัด และให้หัวหน้าครัวเรือน คัดเลือกหัวหน้าครัวเรือนด้วยตนเองขึ้นเป็นผู้ใหญ่บ้าน ส่วนกำนันในตำบลก็เรียกผู้ใหญ่บ้านในตำบลไปประชุมที่วัดในตำบล และให้เลือกผู้ใหญ่บ้านตนเองขึ้นเป็นกำนัน การได้มาซึ่งตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยวิธีนี้ มีผลดีหลายประการคือ ไม่มีการซื้อสิทธิซื้อเสียงเหมือนสมัยนี้ ซึ่งในปัจจุบันการเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการลงคะแนนเสียง เป็นเหตุให้ นายบ่อน เจ้ามือห่วยเถื่อนใช้เงินซื้อคะแนนเสียงกันมากมาย ทำอย่างเช่นผู้แทนราษฎรเป็นวิธีการการเมือง ผู้ที่เข้ามาเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในสมัยนี้ เข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์และหาภูมิคุ้มกันตัวเอง ซึ่งเป็นเจ้ามือห่วย ตั้งบ่อน ชนไก่ ชนวัว การทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในสมัยนี้จึงไม่มีจิตวิญญาณแห่งความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2. ควรกำหนดวุฒิการศึกษาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้สูงขึ้นกว่าเดิม เพราะความเจริญในด้านเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงต้องมีวิสัยทัศน์หรือสายตาทิศกว้างไกลพอที่จะรับเอาความเจริญเหล่านี้ไว้ได้

3. กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง ควรมีการอบรมทบทวนเสริมความรู้ วิทยาการใหม่ๆ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อจะได้ทราบ รับรู้ถึงข้อราชการ กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการที่ออกมาใหม่ๆ

4. สิทธิประโยชน์ ค่าตอบแทนขั้นต่ำของกำนันเดือนละ 2,400 บาท ขั้นสูงเดือนละ 3,200 บาท ส่วนของผู้ใหญ่บ้านขั้นต่ำเดือนละ 1,300 บาท และขั้นสูงเดือนละ 2,400 บาทนั้น เห็นว่าน้อยเกินไป ซึ่งเมื่อเทียบกับปริมาณงานและความรับผิดชอบของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแล้ว จะเห็นว่ามี การปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงอันตรายต่อชีวิตในการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิด จะต้องอาศัยความรับผิดชอบที่สูง และ ต้องใช้วิชาความรู้ทางด้านกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ สังคม รวมทั้งกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องรับภาระทั้งสิ้น แต่ค่าตอบแทน น้อยกว่าการ ไร้ตามโรงเรียนประชาบาล รวมถึงในส่วนของสวัสดิการนั้นควรปรับปรุงให้ เท่ากับข้าราชการพลเรือน

5. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหน้าที่ที่สำคัญในการประพฤติปฏิบัติตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดี ต่อประชาชนในปกครอง ดังนั้นผู้ที่ จะเข้ามารับหน้าที่นี้จะต้องเป็นคนดี มีคุณธรรม ศีลธรรม ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีชอบและถูกต้อง ด้วยเหตุผลนี้ผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งจึงต้องมีการสืบ ประวัติความเป็นมาว่าเป็นอย่างไร โดยส่งเรื่องให้สันติบาล หรือศูนย์รักษาความปลอดภัย การ บัญชาการทหารสูงสุดว่าพฤติกรรมเบื้องหลังของผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นอย่างไร เสียก่อน หากทราบกว่า ผู้นั้นประพฤติปฏิบัติมิชอบก็หาคนใหม่แทน

6. ข้าราชการอำเภอ นายอำเภอ ควรให้เกียรติแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนมากแล้ว ข้าราชการอำเภอมักเห็นว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นเสมือนผู้รับใช้ มีปัญหาหรือข้อขัดข้องในการ ปฏิบัติหน้าที่ก็มักจะโทษกำนันผู้ใหญ่บ้านว่าไม่ให้ความร่วมมือ และมักจะใช้คำว่า “สั่ง” กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไปแล้ว ควรจะใช้ภาษาที่ไพเราะและจงใจให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความกระตือรือร้น ในการทำงาน

การประชุมแต่ละครั้งควรบันทึกรายงานการประชุมให้ละเอียด เมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้านปรึกษาปัญหาข้อราชการควรบันทึกไว้แล้วตอบปัญหาให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้าใจ และควรติดตามผลและปัญหาเหล่านั้นว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ปฏิบัติเป็นไปตามคำแนะนำ หรือไม่

7. ควรกำหนดหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้เป็นผู้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด และราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอโดยกำหนดไว้เป็น หน้าที่ตามกฎหมาย

8. ควรมีหนังสือสั่งการให้นายอำเภอทุกคนถือปฏิบัติเป็นนโยบายว่าต้องกำชับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในที่ประชุมประจำเดือนทุกเดือนในการเอาใจใส่งานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ได้แก่ การตรวจตราดูแลท้องที่ การรายงานบุคคลแปลกหน้าที่เข้ามาในหมู่บ้าน ตลอดจน

ว่ากล่าวตักเตือนประชาชนในหมู่บ้านตำบลมิให้มีการทำผิดกฎหมายเล็กๆ น้อยๆ อันจะนำมาซึ่งการประกอบอาชญากรรมอื่นๆ ในอนาคตได้ หากประชาชนยังไม่เชื่อฟังให้รายงานนายอำเภอ และเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการต่อไป

9. การส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมเพื่อให้การรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองมีประสิทธิภาพ โดยสอดแทรกชี้แจงเมื่อมีโอกาสรื้อหรือทุกครั้ง ที่ประชาชนมาประชุมร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นงานประเพณี งานทำบุญหรืองานอื่นใดก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

10. กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับเลือกตั้งใหม่ทุกราย ควรจะได้รับการอบรมเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ต่างๆ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ถูกต้อง

11. กำหนด บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในด้านการป้องกันรักษาความสงบเรียบร้อยให้ชัดเจน โดยเน้นหนักทางด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ที่กำลังจะกระทำความผิดหรือกระทำความผิดกฎหมายเล็กๆ น้อยๆ รวมทั้งการรายงานเหตุการณ์เมื่อเกิดคดีอาญา หรือความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในตำบลหมู่บ้าน ตลอดจนการรายงานสิ่งก่อเหตุอันได้แก่สถานที่ แหล่งอบายมุข การชุมนุมมั่วสุมที่จะเป็นชนวนไปสู่การประกอบอาชญากรรมได้ในอนาคต

#### 5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะบทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในด้านการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยเท่านั้น จึงควรขยายขอบเขตการศึกษาไปในด้านต่างๆ ให้ครอบคลุมบทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2. นอกจากศึกษาบทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านแล้ว ควรศึกษาถึงบทบาท และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ถึงการตระหนักถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่ควรพึงมี